

Mijn moeder

Afgelopen 1 januari waren mijn ouders bij ons om gelukkig nieuwjaar te wensen. We hebben geproost op 2016 (met een ouzo, mama's favoriete drankje sinds hun vakanties naar Griekenland). Een gelukkig 2016! het jaar waarin ze beiden 90 zouden worden.

Op 3 januari, hun 58^e trouwdag, hebben we opnieuw geproost (wederom met een ouzo). Op naar de 60^e trouwdag!

En toen kwam 4 januari...

Mama werd voor de 2^e keer in korte tijd opgenomen in het ziekenhuis en het werd duidelijk dat ze niet meer thuis zou komen. Diezelfde avond nog heeft ze de ziekenzalving ontvangen.

'Ben ik dan zo ziek'? vroeg ze. Ja mam, je bent heel erg ziek.

'Word ik dan niet meer beter'? Nee mam. 'Hoe kan het toch, hoe kan het toch, gisteren was er nog niks aan de hand'

'Blijven jullie dan bij me'? Ja mam, dat doen we zeker.

En zo waren we bijna een week samen in het ziekenhuis.

In afwachting van een plaatsje in een hospice, werd mama opgenomen op afdeling C2: short stay, zeg maar kort verblijf plastische chirurgie. Niet de afdeling bij uitstek voor patiënten die stervende zijn. Maar o, wat hebben de verpleegkundigen van die afdeling haar liefdevol en betrokken verpleegd en begeleid. Papa en ik waren er overdag, Harrie was er 's avonds en ik was er weer 's nachts, op een stretcher naast haar.

Er kwam véél bezoek. Wat vond mama dat fijn! Dat ze toch allemaal dat hele eind gereden hadden, speciaal voor haar. We hebben veel herinneringen opgehaald, de uitvaart besproken, 's nachts af en toe naar elkaar gezwaaid en afscheid genomen.

Vlak voordat ik dan ging slapen, zat ik mijmerend naast haar. Ik zag haar:

- Als kind in het grote gezin waarin ze is opgegroeid.

Ze kon met afschuw vertellen over hoe hard ze vroeger moest werken. Melkbussen schrobben, die enorme was doen, kilo's aardappelen schillen. En overal in de buurt bijspringen.

Jammer vond ze het dat ze niet verder had kunnen leren.

Ze vertelde over de oorlog. Hoe haar moeder iedereen de kelder in stuurde als de vliegtuigen over kwamen. Hoe angstig dat was.

Maar ze vertelde ook met heel veel warmte over de gezelligheid in dat grote gezin. 'Op zondag na de kerk kwam iedereen koffiedrinken. Het was altijd een zoete' (n) inval bij ons'. Over de sinterklaasavonden. En niet te vergeten over de lekkerste soep ter wereld die haar moeder maakte.

Ik zag haar:

- Als moeder in ons kleine gezinnetje in Arnhem. Wij drieën: papa, mama en ik

Ze was altijd in de weer. Poetsen, wassen, strijken, ramen zemen, koken. Een huis spik en span dat blonk van boven naar beneden. En vooral: kleren maken. Voor haarzelf,

maar het meest voor mij. Lapjes van de markt voor een paar gulden. Ze wist er altijd nog een gulden af te pingelen. Van jurken tot broeken, van hotpants tot bikini's en natuurlijk... mijn trouwjurk. Maar wel met haar specifieke stempel op het geheel: niet te laag, niet te strak en zeker niet te kort.

Op zaterdagavond gesteven en gestreken en met haar in de krul naar de kerk. Ze vertelde eens dat ze het als kind zo erg vond dat ze altijd achteraan in de kerk moesten zitten omdat ze geen geld hadden om vooraan te zitten. Maar die tijden waren veranderd. Als wij de kerk binnenkwamen liep ze linea recta trots naar de voorste bank! En daarna begon het weekend. Met na de mis iets lekkers en op tv Mies met 1 van de 8.

Op zondag naar Braamt. Dat was zo leuk voor mij, want op opa's boerderij waren altijd nichtjes waar ik mee kon spelen. Maar ze vond het zelf zeker zo leuk om met haar zussen net als vroeger in de keuken te zitten en te kletsen. Later samen op de fiets naar de stad. Winkel in winkel uit en altijd koffie met iets lekkers.

Over onze vakanties had ze een hele duidelijke mening. 'Ik kruip niet in een tent'. En dus gingen wij naar hotels. Volpension. Ze vond het heerlijk om zich dan te laten bedienen en niet te hoeven koken en af te wassen. Ze was ook een bezorgde, soms zorgelijke moeder. Bang voor alles wat mij zou kunnen overkomen.

Ik zag haar:

- Als oma. Ze was zo trots toen Tim en Sem geboren werden. Ze bekleedde de wieg en maakte bijpassende lakentjes. Ze zette streepjes op de keukenmuur in Aalten

om te zien hoeveel ze weer gegroeid waren. Ze ging mee zwemmen en het maakte haar dan voor die ene keer niet uit dat haar haar in de war kwam. Ze vertelde aan iedereen die het maar horen wilde hoe lief, grappig en geweldig haar kleinkinderen waren. En ze had altijd snoepjes in haar tas.

Ik zag haar:

Als een moeder en oma die zo bezorgd om haar dochter en kleinkinderen was dat ze samen met papa uit Aalten vertrok en daarmee hun hele sociale leven achter zich lieten om dichterbij ons te kunnen zijn. Die zichzelf wegcijferden om er voor ons te zijn in die verdrietige periode in ons leven. Maar wat was ze blij toen het geluk ons weer toelachte en wat kon ze ook genieten van hun fijne appartement, de nieuwverworven bónuskleinkinderen en de familie van Harrie waarin ze zich welkom voelde. We hebben elkaar die laatste 10 jaar gelukkig veel vaker gezien. In de Olststraat, maar ook vaak in de J.P.Coenstraat. Gewoon voor een kopje koffie, een ouzootje, een hapje eten of als er weer een feestje te vieren was.

Maar de Achterhoek bleef trekken. Regelmatig pakten ze hun koffers om voor een paar dagen te logeren in Braamt of 's Heerenberg en vandaaruit de familie te bezoeken. Om ergens te helpen als het nodig was of gewoon voor de gezelligheid.

En dan de laatste 2 jaar, onze vrijdagse uitstapjes.

Winkelen bleef favoriet, maar toen dat te vermoeiend werd, was een kopje koffie of een lunch in de stad al een feest.

Ik zag haar:

Als een trotse, ijdele vrouw. Keurig gekleed, mooie sieraden, haar haar altijd netjes en haar nagels altijd verzorgd. Tot de laatste dag heeft ze haar nagels gevild en schoongemaakt, hoe vermoeiend dat toen ook was voor haar.

En natuurlijk vroeg ze me, ijdel als ze was, om ervoor te zorgen dat ze netjes in de kist kwam te liggen.

Ik zag haar:

- Als een vrouw die die het lastig vond om te accepteren dat ze ouder werd en minder kon. Het lopen ging slecht, maar ze weigerde een rollator. En de rolstoel was helemaal uit den boze. 'Wat moet de buurt wel niet denken, dan denken ze dat ik ziek ben'

Ze wilde er niet aan dat het niet zo goed meer ging, dat ze zo moe was. Met zinnetjejes als 'niks aan de hand', 'het gaat zo wel over' en 'ik voel me net 18' wist ze haar lichamelijke problemen enorm te bagatelliseren. Ze verzette zich tegen iedere vorm van medische of thuishulp. En wij vonden dat weleens lastig, want we wilden haar zo graag helpen.

Vorige week in het ziekenhuis veranderde haar houding. Na de ziekenzalving kwam er een enorme berusting, een overgave. Mama aanvaardde dat ze doodging. 'Gek hè, ik ben helemaal niet bang om dood te gaan, ik heb alle vertrouwen dat het goed is waar ik kom. Ik heb een mooie tijd gehad. Laten we nog maar een weesgegroetje bidden'.

Terwijl ze begon te bidden zei ik tegen haar: 'ik denk dat dit je 100000e weesgegroetje is'. 'O ja 'is dat zo'?

Ook zei ze dat ze na haar dood van bovenaf goed voor ons zou zorgen en op ons zou letten.

En ik moest jullie allemaal de groeten doen. Niemand vergeten hoor, zei ze.

En zeg maar: 'allemaal bedankt voor jullie liefde'.

Het werd een week die me altijd dierbaar zal blijven. We hebben elkaar vastgehouden. Tot het allerlaatste moment.